

การกู้เงินของธุรกิจจากธนาคารพาณิชย์

"สินเชื่อ" เป็นสิ่งสำคัญช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ ในวงธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรม จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานและขยายกิจการ ส่วนประชาชนต้องใช้ในการเพิ่มอำนาจการซื้อ เพราะวาสินเชื่อ มีความหมายเกี่ยวกับการให้กู้ยืม คือ การได้สิ่งหนึ่งซึ่งมีค่าในปัจจุบัน โดยสัญญาจะจ่ายเงินเพื่อสิ่งนั้นในเวลาข้างหน้า เช่น การซื้อของโดยไม่ไค้จ่ายเงินสดซื้อ เรียกว่า การซื้อเชื่อ ซึ่งอาจจะซื้อด้วยการลงบัญชีของร้านค้าไวก่อนแล้วนำบิลมาเก็บเงินภายหลัง หรือการใช้บัตรเครดิตที่ทางธนาคารต่าง ๆ ออกให้ แล้วนำบิลมาเรียกเก็บจากบัญชีของเจ้าของบัตรที่มีอยู่ในธนาคารนั้น ๆ หรืออาจจะขอยืมเงินจากบุคคลหนึ่งมาใช้จ่ายก่อนแล้วนำไปใช้คืนภายหลัง เหล่านี้เป็นต้น สำหรับผู้ที่ซื้อเชื่อไค้ต้องเป็นคนทีเชื่อถือไว้วางใจไค้ การดำเนินธุรกิจต่าง ๆ สินเชื่อก็เป็สิ่งทีช่วยทำให้ธุรกิจดำเนินไปโดยสะดวกไค้ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารธุรกิจนั้น ๆ วาจะสามารถทำกาไรให้กับธุรกิจไค้มากน้อยแค่ไหน เพื่อนำเงินมาจ่ายคืนสินเชื่อนั้นไค้ตามเวลาที่กำหนด

ในประเทศเรามีสถาบันการเงินทีให้สินเชื่อมากมาย แต่ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินทีให้สินเชื่อไค้มากกว่าสถาบันการเงินอื่น ๆ เนื่องจากสถาบันการเงินอื่น ๆ ไค้รับอนุญาตตามกฎหมายให้ประกอบธุรกิจเงินทุน เช่น บริษัทการเงิน คือ ธุรกิจทีรับฝากเงินจากประชาชน โดยการออกตัวสัญญาใช้เงิน หรือตราสารหลักทรัพย์อย่างอื่น เป็นการรับฝากเงินในระยะยาวเป็นส่วนใหญ่และนำเงินนั้นไปให้กู้ยืมทีหนึ่ง ธุรกิจเงินทุนนี้มีข้อแตกต่างทีสำคัญจากธนาคารพาณิชย์ คือ ไม่สามารถรับเงินฝากโดยการให้เช็คหรือทำธุรกิจเงินตราต่างประเทศไค้ ซึ่งธุรกิจการค้าในประเทศเราปัจจุบันนี้ มีทั้งการค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศไค้ ต้องมีการหมุนเวียนของเงินทุนอยู่ตลอดเวลา ส่วนมากนักธุรกิจมักจะถูกเงินจากธนาคารพาณิชย์ เพราะธนาคารพาณิชย์มีบทบาทอย่างแท้จริงในด้านการช่วยเหลือ และส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

เป็นแหล่งเงินทุนที่ถูกที่สุด กล่าวคือ คัดลอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบกับการกู้เงินจากแหล่งอื่น ธนาคารจะเรียกเก็บดอกเบี้ยภายในอัตราที่รัฐบาลกำหนด ระยะเวลาที่รัฐบาลสนับสนุนให้มีการลงทุนในธุรกิจประเภทไหน ก็จะทำให้ธนาคารคัดลอกเบี้ยจากผู้ชื้อกู้เงินเพื่อนำไปลงทุนในธุรกิจนั้น ๆ ต่ำกว่าการกู้เพื่อนำไปลงทุนในธุรกิจประเภทอื่น

ประเภทลูกค้าที่ชื้อกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ คือ

1. รัฐบาลไทยและกระทรวงทบวงกรมของรัฐบาลไทย
2. รัฐวิสาหกิจของรัฐบาลไทย เช่น องค์การและโรงงานที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ
ของทุน ส่วนรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการในรูปแบบบริษัทจำกัด จะรวมในประเภทธุรกิจ
3. เทศบาลและสุขาภิบาลต่าง ๆ ในประเทศไทย รวมทั้งเทศบาลชั้นทั้งหลาย
สำหรับเทศบาลชั้นในรูปแบบบริษัทจำกัดจะรวมในประเภทธุรกิจ
4. ธนาคารและสถาบันการเงินอื่นในประเทศไทย
 - 4.1 ธนาคารพาณิชย์
 - 4.2 ธนาคารอื่น เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นต้น
 - 4.3 บริษัทประกันชีวิต สำหรับบริษัทประกันภัยจะรวมในประเภทธุรกิจ
 - 4.4 สถาบันการเงินอื่น เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
โรงรับจำนำ เป็นต้น
5. ธุรกิจที่ดำเนินการในรูปแบบหุ้นส่วนสามัญ หุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด
รวมทั้งสหกรณ์และสหพันธ์สหกรณ์ควย
6. บุคคลธรรมดา รวมร้านค้าเอกชนควย
7. สถาบันที่มีใ้ควยวัตถุประสงค์แสวงหากำไรเพื่อการควย เช่น สมาคม สโมสร
และมูลนิธิ
8. ธุรกิจที่มีสำนักงานใหญ่หรือสาขาอื่นตั้งอยู่ในต่างประเทศ
9. ธนาคารอื่นที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ

10. รัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ บุคคล และบริษัทห้างร้านในต่างประเทศ
รวมตลอดถึง

10.1 สถานทูตต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่ตั้งอยู่ใน
ประเทศไทย

10.2 คนต่างประเทศที่อยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว เช่น พนักงาน
สถานทูต และผู้เดินทาง

10.3 สาขาของบริษัทไทยในต่างประเทศ

บุคคลต่อไปนี้ถือเป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย

- สาขาของบริษัทต่างประเทศที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย และ
- คนไทยที่อยู่ในต่างประเทศเป็นการชั่วคราว เช่น พนักงาน
สถานทูตไทย และนักศึกษา เป็นต้น

สำหรับลูกค้าที่ธนาคารพาณิชย์ใหญ่ๆ ส่วนมากมักจะเป็นธุรกิจที่ดำเนินกิจการ
อยู่ในประเทศไทย และผู้ส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้มีการ
ลงทุนภายในประเทศมากกว่าที่จะใหญ่ไปลงทุนในต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เงินรั่ว
ไหลออกนอกประเทศ

ประเภทของธุรกิจที่ขอกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์

1. ธุรกิจที่มีบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของ (Proprietorship)
2. ห้างหุ้นส่วน (Partnership)
3. บริษัทจำกัด (Limited Company)

ลักษณะคร่าว ๆ ของธุรกิจแต่ละประเภทมี ดังนี้

1. ธุรกิจที่มีบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของ

เป็นธุรกิจที่คนเดียวเป็นเจ้าของ และเป็นผู้ดำเนินการเอง เจ้าของ
อาจจะจ้างใครมาทำงานแทนตนก็ได้ แต่คำสั่งจะต้องมาจากเจ้าของแต่เพียงคนเดียว
กำไรทั้งหมดจะตกเป็นของเจ้าของคนเดียว แต่ก็ต้องรับผิดชอบหนี้สินทั้งหมด ไม่ใช้รับผิดชอบ

เฉพาะเงินที่นำมาลงทุนในธุรกิจเท่านั้น สิทธิประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าของก็ต้องรับผิดชอบ
หมายความว่า เมื่อมีหนี้สินและต้องถูกฟ้องร้อง เจ้าหนี้มีสิทธิยึดทรัพย์ทั้งของธุรกิจ และ
ทรัพย์สินส่วนตัวของเจ้าของด้วย

2. ห้างหุ้นส่วน

คือธุรกิจที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปทำสัญญาตกลงที่จะกระทำกิจการร่วมกัน
ด้วยประสงค์จะแบ่งกำไรอันจะพึงได้จากกิจการที่กระทำนั้น ในการทำกิจการร่วมกันเพื่อ
หวังผลกำไร ผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วนจะต้องมีทุน สิ่งที่จะนำมาลงทุนนั้นจะเป็นเงิน หรือ
ทรัพย์สินสิ่งอื่น หรือลงแรงงานก็ได้

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แบ่งห้างหุ้นส่วนออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ห้างหุ้นส่วนสามัญ (Ordinary Partnership)

มาตรา 1025 ไขบัญญัติว่า "อันว่าห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น คือ ห้างหุ้น
ส่วนประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนหมดทุกคน ต้องรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อหนี้ทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่
จำกัด" หมายความว่า เจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนจะฟ้องให้หุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนชำระ
หนี้ที่ห้างหุ้นส่วนเป็นลูกหนี้ก็ได้ ถ้าทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนไม่พอชำระหนี้ หุ้นส่วนทุกคนจะต้อง
รับผิดชอบร่วมกันในการจัดหาเงินมาใช้ชำระหนี้ให้ครบ

การจัดการห้างหุ้นส่วนนั้น ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนมีใจตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น หุ้นส่วน
ทุกคนมีสิทธิจัดการห้างหุ้นส่วน ถือว่าผู้เป็นหุ้นส่วนเป็นผู้จัดการทุกคน หรืออาจจะ
ตกลงให้หุ้นส่วนหลายคนเป็นผู้จัดการ ดำเนินกิจการในฐานะเป็นตัวแทนของหุ้นส่วน
คนอื่น ๆ ก็ได้ ผู้เป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนจะประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมีสภาพ
เดียวกัน หรือเป็นการแข่งขันกับกิจการของห้างหุ้นส่วนที่ตนเป็นหุ้นส่วน ไม่ว่าจะทำไปเพื่อ
ประโยชน์ตนหรือประโยชน์ผู้อื่น โดยมิได้รับความยินยอมจากผู้เป็นหุ้นส่วนคนอื่น ๆ ไม่ได้
ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งออกจากห้างหุ้นส่วนไปแล้ว ยังคงต้องรับผิดชอบในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วน
ได้ออกให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนจะได้ออกจากหุ้นส่วนไป และบุคคลที่เข้ามาเป็นหุ้นส่วนใหม่ก็ต้อง
รับผิดชอบในหนี้ที่ห้างหุ้นส่วนได้ออกให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนจะเข้ามาเป็นหุ้นส่วนด้วย

ห้างหุ้นส่วนสามัญ จะจดทะเบียนหรือไม่ก็ได้ ถ้าจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจะมีสภาพเป็นนิติบุคคล เรียกว่า ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล (Registered Ordinary Partnership) มีสภาพต่างจากบุคคลผู้เป็นหุ้นส่วน กิจการและสินทรัพย์ย่อมเป็นของห้างหุ้นส่วน มีชื่อของตัวเองบุคคล และความรับผิดชอบแก่ห้างหุ้นส่วนต่อไป คือ สามารถทำสัญญาหรือฟ้องคดีหรือถูกฟ้องในนามของห้างหุ้นส่วน หมายความว่า ถ้าห้างหุ้นส่วนมีลูกหนี้ ห้างหุ้นส่วนก็เป็นเจ้าทงฟ้องลูกหนี้ในนามของห้างหุ้นส่วน หุ้นส่วนจะฟ้องลูกหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่ได้ ถ้าห้างหุ้นส่วนมีเจ้าหนี้ เจ้าหนี้จะต้องฟ้องห้างหุ้นส่วนก่อน ถ้าห้างหุ้นส่วนผิดนัดชำระหนี้ เจ้าหนี้จึงจะฟ้องหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งให้ชำระหนี้ได้ ส่วนเจ้าหนี้ส่วนตัวของหุ้นส่วนทราบใดที่ห้างหุ้นส่วนยังไม่ได้เลิกกิจการ เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิที่จะฟ้องเรียกเอาสินทรัพย์หุ้นส่วนนำมาลงทุนในห้างหุ้นส่วนนั้น จะมีสิทธิได้เพียงผลกำไร หรือซึ่งหักค่าชำระแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้นเท่านั้น

ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล อันเกี่ยวแก่หนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนใดก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนออกจากหุ้นส่วนนั้น ย่อมมีจำกัดเพียง 2 ปี นับแต่เมื่อออกจากหุ้นส่วน แต่สำหรับหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่ได้จดทะเบียน ไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ฉะนั้น จะต้องถืออายุความตามธรรมดาทั่วไป คือ 10 ปี นับแต่เมื่อออกจากการ เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนนั้น

หนี้สินที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจะต้องรับผิดชอบร่วมกันและไม่จำกัดนั้น จะต้องเป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นเพราะการใด ๆ อันได้จัดทำไปในทางที่เป็นธรรมดาของกิจการของห้างหุ้นส่วนเท่านั้น ถ้าทำออกนอกขอบเขตของห้างหุ้นส่วนไปแล้ว แม้ผู้ทำจะเป็นหุ้นส่วนอยู่ด้วยก็ หนี้สินที่เกิดขึ้นก็หาใช่เป็นหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่ ผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นไม่ต้องรับผิดชอบ ตัวอย่างเช่น การกระทำที่อยู่นอกขอบเขตของวัตถุประสงค์ เช่น แคง คำ ชาว ตกกลงเขาเป็นหุ้นส่วนกันทำโรงพิมพ์ ซึ่งมีกิจการรับพิมพ์ปฏิทิน ไบร่เสร็จ หนังสือยกเขาเล่ม เย็บปก เป็นต้น ถ้าต่อมา แคง ไปทำการระเบิดเขาเอาหินไปทำอุตสาหกรรมเครื่องปั้น อย่างนี้ย่อมไม่เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนนี้ คำและชาวไม่ต้องรับผิดชอบในกิจการของแคง

2.2 ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited Partnership)

มาตรา 1077 บัญญัติว่า "อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น คือ ห้างหุ้นส่วนประเภทหนึ่งซึ่งมีผู้เป็นหุ้นส่วน 2 จำพวก ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

1. ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคน ซึ่งมีจำกัดความรับผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงทุนในห้างหุ้นส่วนนั้น จำพวกหนึ่ง และ
2. ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคน ซึ่งต้องรับผิดรวมกันในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่มีจำกัดจำนวน อีกพวกหนึ่ง"

ความแตกต่างระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด กับหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด มีดังต่อไปนี้

1. หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิด จะต้องลงทุนด้วยเงินสด หรือทรัพย์สินอย่างอื่น จะลงทุนด้วยแรงงานไม่ได้ เพราะแรงงานจะไม่สามารถวัดได้ว่ามีราคาเป็นจำนวนเงินเท่าใด
2. หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิด ไม่มีสิทธิเป็นผู้บริหารจัดการได้
3. หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิด จะประกอบกิจการอย่างไรก็ดี เพื่อประโยชน์ตนเองหรือผู้อื่นก็ได้ แมว่าจะขายแข่งกับห้างหุ้นส่วนที่ตนเป็นหุ้นส่วนก็ได้
4. หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิด จะโอนหุ้นไปให้ใครก็ได้ ไม่ต้องรอความยินยอมของหุ้นส่วนคนอื่น ๆ
5. ถ้าหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดตาย ลมละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ ห้าง ๆ ไม่ต้องเลิก แต่ถ้าหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดตาย ลมละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ ห้าง ๆ เลิกทันที เว้นแต่จะมีข้อสัญญากันไว้เป็นอย่างอื่น
6. ถ้าหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดตาย ทายาทของผู้นั้นเข้ามาเป็นหุ้นส่วนแทนได้ เว้นแต่จะมีข้อสัญญากันไว้เป็นอย่างอื่น

3. บริษัทจำกัด

มาตรา 1096 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า "อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้น มีมูลค่าเท่า ๆ กัน ผู้ถือหุ้นต่างรับผิดจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังสงไว้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ"

การก่อตั้งบริษัทจำกัด

1. ต้องมีบุคคลคณะหนึ่ง เรียกว่า ผู้เริ่มกิจการ ตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป ร่วมมือกัน ทำหนังสือบริคณห์สนธิขึ้น

หนังสือบริคณห์สนธิ หมายถึงหนังสือที่บันทึกถึงเจตนาความมุ่งหมายของผู้เริ่มกิจการ ในการที่จะตั้งบริษัทนั้นว่า มีชื่อว่าอะไร จะประกอบกิจการอะไรบ้าง มีสำนักอยู่ที่ไหน มีทุนมากเท่าใด และแบ่งออกเป็นกี่หุ้น ราคาหุ้นละเท่าใด ผู้ถือหุ้นจะมีความรับผิดชอบเท่าเพียงมูลค่าของจำนวนหุ้นที่ตนถือ และผู้เริ่มกิจการมีใครบ้าง อยู่ที่ไหน อาชีพอะไร และตั้งใจจะซื้อหุ้นกันคนละเท่าใด เพราะอย่างน้อยผู้เริ่มกิจการต้องจองไว้ 1 หุ้น

หนังสือบริคณห์สนธินี้ มาตรา 1099 บัญญัติให้ทำเป็นต้นฉบับไว้ไม่น้อยกว่า 2 ฉบับ นอกจากจะไหลลงลายมือชื่อของบรรดาผู้เริ่มกิจการแล้ว ยังให้มีพยานอย่างน้อย 2 คน ลงชื่อรับรองลายมือชื่อทั้งหมดของผู้เริ่มกิจการด้วย

2. นำหนังสือบริคณห์สนธิไปขอจดทะเบียนที่กระทรวงพาณิชย์ กรมทะเบียนการค้า หรือที่เศรษฐกิจจังหวัด

3. จัดการให้หุ้นทั้งหมดของบริษัทที่คิดจะจดทะเบียน มีผู้ลงชื่อจองซื้อจนครบ ถ้ายังไม่ใครจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ ผู้เริ่มกิจการไม่มีสิทธิ์ที่จะชวนผู้อื่นให้เขาซื้อหุ้นใด แต่ถาผู้เริ่มกิจการและพวกพ้องไม่สามารถเข้าซื้อหุ้นใดทั้งหมด เพราะบริษัทที่คิดจะตั้งนั้นมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการใหญ่โต ต้องใช้ทุนมาก ก็จำเป็นต้องโฆษณาให้ประชาชนเข้าซื้อหุ้น โดยออกหนังสือชวนให้เขาซื้อหุ้น นำไปจดทะเบียนก่อน จึงนำออกโฆษณาได้

4. เมื่อหุ้นที่บริษัทคิดจะจดทะเบียน ได้มีผู้เข้าซื้อชื่อหมดแล้ว ผู้เริ่มกิจการต้องนัดบรรดาผู้เข้าซื้อชื่อหุ้นมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่ การประชุมนี้เรียกว่า ประชุมตั้งบริษัท ส่วนหนึ่งในการประชุมตั้งบริษัทจะมีการตกลงตั้งข้อบังคับของบริษัท เลือกตั้งกรรมการ และพนักงานสอบบัญชีครั้งแรกของบริษัท และกำหนดอำนาจของบุคคลเหล่านั้นด้วย

จำนวนกรรมการนั้นตามบทบัญญัติ มาตรา 1144 กำหนดให้มิถกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน จัดการตามข้อบังคับของบริษัท และอยู่ในความดูแลของที่ประชุมใหญ่แห่งผู้ถือหุ้นทั้งปวง แสดงให้เห็นว่า จำนวนกรรมการของบริษัท กฎหมายกำหนดไว้ว่า อย่างต่ำต้องมี

1 คน และชั้นสูงไม่ได้กำหนดไว้ แล้วแต่ที่ประชุมใหญ่ของบริษัทจะกำหนดเอง ซึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับปริมาณงานของบริษัทและเงินทุนของบริษัทด้วย ถ้าบริษัทประกอบกิจการมาก การมีกรรมการน้อยอาจทำให้งานของบริษัทไม่ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทได้ ในทางตรงกันข้าม ถ้าบริษัทเล็ก ๆ มีการประกอบกิจการไม่มาก การมีผู้ดำเนินกิจการมากไปก็อาจทำให้สิ้นเปลืองเงินทองของบริษัท และเกิดปัญหาขัดแย้งในการปฏิบัติงานของกรรมการด้วยกันได้มาก บริษัทก็ต้องเสียหายเช่นกัน

ตามมาตรา 1101 ยังได้บัญญัติไว้ด้วยว่า บุคคลซึ่งเป็นกรรมการของบริษัทจะรับผิดชอบโดยไม่จำกัดก็ได้ แต่ต้องแสดงไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิด้วย การที่กฎหมายอนุญาตไว้เช่นนี้ย่อมเป็นผลดีแก่บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับบริษัทอย่างมาก นอกจากจะเป็นหลักประกันแก่เจ้าหนี้เมื่อบริษัทไม่มีทรัพย์สินพอที่ชำระหนี้ได้ กรรมการนี้จะรับผิดชอบอีกชั้นหนึ่ง เป็นเหตุให้กรรมการบริษัทต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติงานตามอำนาจและหน้าที่ เพราะถ้าเกิดความเสียหายต่อบริษัท ตนเองจะต้องรับผิดชอบ แต่ทั้งนี้ความรับผิดชอบมีอายุ 2 ปี นับแต่วันที่ออกจากการเป็นกรรมการ

สำหรับพนักงานสอบบัญชี เมื่อบริษัทเล็กไม่ว่าจะโดยผลแห่งกฎหมาย หรือโดยคำสั่งของศาลก็ตาม ต้องถือว่าบริษัทนั้นหมดอำนาจในการที่จะดำเนินการต่อไปตามวัตถุประสงค์ กรรมการของบริษัททั้งหมดจะต้องพ้นตำแหน่งตั้งแต่นั้น ไม่มีผู้ใดจะมีอำนาจดำเนินกิจการของบริษัทตามวัตถุประสงค์ใดต่อไปอีก หากจะมีการดำเนินการอย่างใดต่อไป ก็เป็นการดำเนินการเพื่อชำระบัญชีของบริษัทให้เสร็จสิ้นไปเท่านั้น

บริษัทเมื่อหมดสภาพจากการเป็นนิติบุคคล บรรดาสินทรัพย์ต่าง ๆ ของบริษัทก็ต้องโอนมาอยู่ในอำนาจของบุคคลที่เข้ามาชำระบัญชี ดังนั้น หนี้สินที่เกี่ยวข้องค้างกันอยู่ ผู้ชำระบัญชีมีสิทธิและมีอำนาจที่จะเรียกร้องให้นำมาชำระต่อผู้ชำระบัญชีได้ บรรดาลูกหนี้และเจ้าหนี้ของบริษัทจะต้องติดต่อกับผู้ชำระบัญชีคนเดียวกันเท่านั้น

การที่เขียนถึงลักษณะคร่าว ๆ ของประเภทธุรกิจที่ขอกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์นี้ ก็เพื่อจะให้เป็นการพิจารณาว่า เมื่อเกิดมีการฟ้องร้องดำเนินคดีขึ้น ธนาคารจะสามารถฟ้องร้องเรียกชำระหนี้ของธุรกิจอันเกิดจากการกระทำตามอำนาจของตัวแทนธุรกิจ

ประเภทนั้น ๆ ใคอย่างไบบ้าง เนื่องจากผลการจดทะเบียนของทางหุ้นส่วนและบริษัท ทำให้มีสภาพเป็นนิติบุคคล มีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เมื่อมีการฟ้องร้องเกิดขึ้น โจทก์หรือเจาหนีมีสิทธิฟ้องร้องจำเลยหรือลูกหนี้ในนามของทางหุ้นส่วนหรือบริษัทที่จดทะเบียน จะฟ้องร้องจำเลยหรือลูกหนี้ในฐานะส่วนตัวไม่ได้ ทั้งนี้เพราะธุรกิจที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวในการดำเนินงานส่วนใหญ่มักเป็นประเภททางหุ้นส่วนและบริษัทนั่นเอง

สาเหตุที่ทำให้ธุรกิจเกิดการกู้ยืม

ในการดำเนินธุรกิจใด ๆ ก็ตาม ทุนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ธุรกิจดำเนินไปได้สะดวก ไม่ว่าจะธุรกิจนั้นจะเพิ่งเริ่มประกอบการ หรือได้ดำเนินมาแล้วก็ต้องอาศัยทุนเป็นปัจจัยสำคัญ ดังบทความตอนหนึ่งที่ว่า

เมื่อพูดถึงทุน นักธุรกิจย่อมจะซาบซึ้งคำว่า เป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินธุรกิจอย่างไร ส่วนผู้ที่ยังไม่ประกอบธุรกิจ หากเกิดคิดว่าจะริเริ่มประกอบธุรกิจขึ้นบางสิ่ง สิ่งแรกที่จะต้องคิดก่อนก็คือ จะใคร่ไปมาซื้อที่ดินปลูกสร้างโรงงานหรือเพื่อซื้อเครื่องจักรหรือเพื่อเช่าสถานที่มาเป็นร้านค้า เหล่านี้เป็นต้น จากไหน ซึ่งทุนเพื่อการต่าง ๆ เหล่านี้ ฝรั่งเศสเขาเรียกว่า Investment Capital ครั้นเมื่อลงทุนซื้อหารานคา หรือโรงงานไว้แล้ว ก็ย่อมต้องมีทุนอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า ทุนหมุนเวียน ซึ่งหมายตรงกับคำว่า Working Capital ในภาษาฝรั่ง ทุนหมุนเวียนนี้มีไว้เพื่อใช้จ่ายในค่านาคำเนิการหรือประกอบการ นับตั้งแต่ซื้อสินค้าเขามาจำหน่าย ซื้อวัตถุดิบมาผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูป ,จ่ายเงินเดือนพนักงานหรือกรรมการจ่ายค่าโฆษณา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จิปาถะ²

²บุญชู โรจนเสถียร, "แหล่งทุนในการดำเนินธุรกิจ," วารสารการธนาคาร (มิถุนายน, 2509), หน้า 19.

จะเห็นว่า ธุรกิจจะมีเงินทุนอยู่ 2 ประเภท คือ

1. เงินลงทุน ถือว่าเป็นเงินทุนระยะยาว โดยนำเงินทุนไปใช้ในการซื้อสินทรัพย์

ถาวร

2. เงินทุนหมุนเวียน ถือว่าเป็นเงินทุนระยะสั้น โดยนำเงินทุนไปใช้หมุนเวียนในการดำเนินงาน ดังบทความข้างต้น

เมื่อธุรกิจประสบปัญหาการขาดแคลนเงินทุนดังกล่าว ในการประกอบธุรกิจแล้ว ก็อาจหาเงินทุนนั้นได้ 2 ทาง คือ

1. กู้ยืมจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน อุตสาหกรรม บริษัทลงทุนและค้าหลักทรัพย์ เป็นต้น

2. เพิ่มทุน

สำหรับเงินทุนในระยะแรกนี้ เท่าที่ปฏิบัติกันโดยทั่วไป ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจ มักจะมีการรวมทุนเข้าหุ้นกัน เพื่อนำเงินมาเป็นเงินทุนในการซื้อสินทรัพย์ถาวร นอกจากธุรกิจประเภทอุตสาหกรรมที่มีโครงการที่ต้องใช้เงินทุนชนิดนี้มาก ก็อาจจะขอกู้จากสถาบันการเงินอื่น ๆ นอกเหนือจากธนาคารพาณิชย์ เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม มักจะให้กู้เงินในระยะยาวได้ โดยทั่ว ๆ ไปธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง จะปล่อยเงินกู้ในระยะสั้น เพราะวามั่นสินของธนาคารพาณิชย์ คือ เงินฝาก ส่วนมากเป็นเงินฝากประเภทจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ฉะนั้น ธนาคารพาณิชย์จึงเป็นแหล่งเงินทุนที่ใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุด เท่าที่ธุรกิจจะหาได้ในประเทศสำหรับเงินทุนระยะสั้นเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน

การหาเงินทุนอีกทางหนึ่ง จากการเพิ่มทุนนั้น ควรจะใช้เป็นเงินทุนระยะยาวมากกว่า สำหรับกิจการที่ทำกำไรได้ดี มีการขยายกิจการออกไปอีก หรือซื้อสินทรัพย์ถาวร เช่น เครื่องจักรเพิ่มขึ้น เป็นการเพิ่มกำลังผลิตให้สูงขึ้น อันอาจจะเป็นผลทำให้มีกำไรเพิ่มขึ้นในระยะยาว แต่เงินทุนจากทั้ง 2 แหล่งนี้ ก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนี้ คือ

1. การกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ต้องเสียดอกเบี้ยแน่นอน การเพิ่มทุนไม่ต้องเสียดอกเบี้ยเงินกู้ แต่ต้องจ่ายเงินปันผลในกรณีที่มีกำไร

2. การเพิ่มทุน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของการถือหุ้น เพราะผู้ถือหุ้นบางคนมีเงินมาเพิ่มได้ แต่บางคนไม่สามารถหามาเพิ่มได้ ทำให้เสียโอกาสในการซื้อหุ้นเพิ่ม สิทธิในการออกเสียงก็ลดลง

3. การกู้ยืมจากสถาบันการเงิน ทำให้มีหนี้สูงเมื่อแสดงในงบดุลของธุรกิจ โอกาสในการขอกู้เพิ่มก็น้อยลง

4. การเพิ่มทุน ทำให้จำนวนหุ้นเพิ่มขึ้น กำไรต่อหุ้นอาจลดลง

นอกจากจะกู้จากสถาบันการเงินต่าง ๆ หรือเพิ่มทุนแล้ว อาจหาเงินทุนได้อีก โดยการออกหุ้นกู้ ในกรณีที่ธุรกิจมีความมั่นคง มีกำไรจากการดำเนินงานดี เป็นที่เชื่อถือของประชาชน ภาระของหุ้นกู้ก็คือ ต้องจ่ายดอกเบี้ย การออกหุ้นกู้นี้อาจถือเป็นเงินบูรณะปานกลางก็ได้ ผู้ออกหุ้นกู้สามารถไถถอนหุ้นกู้คืนได้

ปัญหาทางคานงูญจะมุ่งกล่าวถึงปัญหาการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนของธุรกิจ ซึ่งธุรกิจต่าง ๆ จะสามารถจัดปัญหานี้ได้ เมื่อธนาคารพาณิชย์ใหญ่ยืมแก่ธุรกิจนั้น ๆ การตัดสินใจเลือกวิธีการหาเงินทุนว่าจะใช้วิธีใดตามที่กล่าวข้างต้นนั้น ผู้บริหารธุรกิจหรือผู้จัดการทางการเงินจะต้องใช้ดุลยพินิจตัดสินใจควยว่า วิธีจัดหาเงินทุนวิธีใดเหมาะสมที่สุด แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีการหาเงินทุนโดยการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์เพียงอย่างเดียว

เมื่อธุรกิจตัดสินใจเลือกแหล่งเงินทุน โดยการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์แล้ว ก็จะต้องพิจารณาต่อไปว่า จะเลือกธนาคารใดในการขอสินเชื่อ จึงจะเหมาะสมกับธุรกิจนั้น ๆ เพราะการติดต่อกับธนาคารที่เหมาะสมถูกต้องกับความต้องการของธุรกิจ ถือว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจ